

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ

ХАРУУЛ, ХАМГААЛАЛТЫГ ХҮЛЭЭН АВАХ, ХАЛАЛЦУУЛАХ /ЖАГСААХ/

Харуулыг хүлээн авах

179. Харуулд томилогдсон бүрэлдэхүүнийг үүрэг гүйцэтгэхэд бэлэн эсэхийг шалгах, харуулыг энэ дүрмийн 105 дугаар зүйлд заасан албан тушаалтнуудын удирдлагад шилжүүлж, харуулын үүрэг гүйцэтгэх зорилгоор харуулыг жагсааж хүлээн авна.

Харуул хүлээн авах ажиллагааг 40 минутын хугацаанд багтааж гүйцэтгэнэ.

180. Харуулыг жагсаах талбай, цагийг ангийн захирагч тогтооно.

181. Хэрэв ангийн байрлалаас хамгаалах байгууламж /цэг/ буюу харуулын байр хүртэл 30 минутаас илүү хугацаа зарцуулах бол ангийн захирагчийн тушаалаар харуулд тээврийн хэрэгсэл томилно.

182. Харуул болон найрал хөгжмийн бүрэлдэхүүн харуул хүлээн авахаас 10 минутын өмнө жагсах газарт ирсэн байна.

Харуулыг хүлээн авах үед гадна агаарын хэм хасах 15-аас доош үед 2-3 дохиочин-бөмбөрчинг томилно.

183. Харуул болон хоногийн манааг хуучин жижүүрийн туслагч жагсаана.

184. Харуул жагсах газарт ирмэгц, харуулын дарга ангийн шинэ жижүүрийн туслагчид илтгэнэ: **“Эрхэм дэслэгчид, харуул бүрэн ирлээ. Харуулын дарга дэслэгч”**

185. Ангийн жижүүрийн туслагч, харуулыг цэгийн дугаараар жагсааж, автоматыг **“Оосорт”** авахуулна.

Харуулын дарга харуулын баруун үзүүрт, түүний туслагч зүүн үзүүрт, манаа халагч нар харуулчдынхаа баруун гарт нэгдүгээр эгнээнд жагсана. Харуулчид цэгийн дугаараар баруунаас зүүн тийш ээлжийнхээ дарааллаар харгалзагчид тэдний зүүн талд жагсана.

Жолооч нар харуулын тээврийн хэрэгсэлтэйгээр заасан газарт байна.

Харуулыг хүлээн авах үед хоногийн манааг **“Цэргийн дотоод албаны дүрэм”-д заасан журмаар харуулын зүүн үзүүрт жагсаана. Хөгжим /дохиочин-бөмбөрчид/ харуулын баруун үзүүрт харуулын даргаас баруун тийш 3 алхам завсар авч жагсана.**

186. Ангийн жижүүрийг угтахын тулд түүнийг жагсаалд 20-30 алхам ойртон ирмэгц ангийн шинэ жижүүрийн туслагч **“Харуул номхон”, “Зэрэгц, баруун тийш” /ЗҮҮН ТИЙШ, ДУНДАА/** команд өгнө. **“Харуул номхон”** командаар хөгжмийн удирдаач жагсаалаас 2-3 алхам гарч хөгжмийг голлон зогсож тоглолтонд бэлтгүүлнэ. Энэ командаар гар буугаар зэвсэглэсэн харуулын дарга ёсолно. Хөгжимд **“Угтах марш”** /дохиочин-бөмбөрчид **“Аяны марш”**/ тоглоно. Ангийн жижүүрийн туслагч ёслон эргэж, жагсаалын алхаагаар ангийн жижүүрийг угтан очиж, түүнээс 2-3 алхам зайд зогсож илтгэл өгнө: **“Эрхэм хошуучид, харуул бүрэн жагссан. Жижүүрийн туслагч дэслэгч”**

Ангийн жижүүрийн туслагч илтгэл өгөхөөр зогсоход хөгжим /дохиочин-бөмбөрчид/ тоглолтоо зогсооно.

Ангийн жижүүрийн туслагч илтгэл өгөөд ёсолсон гараа буулгалгүй зүүн /баруун/ хөлөө хажуу тийш алхан баруун /зүүн/ тийш эргэж, ангийн жижүүрийг

өнгөрүүлээд, түүний араас 1-2 алхам зайд жагсаалын гадна талд хөл нийлүүлэн дагаж алхана.

187. Ангийн жижүүр илтгэл хүлээн аваад, жагсаалын өмнө голлон зогсож **“Эрхэм нөхдийн амрыг эрье”** гэж мэндэлнэ. Харуулчид хариу мэндэлсний дараа **“Болно”** команд өгч ёсолсон гараа буулгана. Дараа нь ангийн жижүүрийн туслагч **“Болно”** командыг давтаж, ёсолгоог буулгана.

188. Ангийн жижүүр харуулаа шалгахын тулд эгнээнүүдийн хооронд 1 алхам зай авахуулж, туслагчийн хамт харуулын бүрдэл, бие бүрэлдэхүүний гадаад үзэмж, харуулчдын үүргийн мэдлэг, зэвсэг хэрэглэх журам, зэвсгийн бүрэн бүтэн байдлыг шалгаж, илэрсэн дутагдлыг арилгах үүрэг өгнө. Энэ үед харуулын дарга жагсаалаас гарч, жижүүрийг дагаж явна.

Харуул зохих ёсоор бэлтгэгдээгүй байвал ангийн жижүүр түүний бэлтгэлийг хангуулах буюу солиулахаар салбарт нь буцааж, энэ тухай ангийн захирагчид илтгэнэ. Дараа нь уг харуулыг ангийн жижүүр буюу түүний туслагч тусад нь жагсааж үүрэг зааварчилгаа өгөх, шалгах ажлыг гүйцэтгэнэ.

189. Ангийн жижүүр, харуулаа шалгаж дуусаад, харуулын өмнө жагсаал өөд харж голлон зогсоно. Ангийн жижүүр **“ХАРУУЛ, ЗЭРЭГЦ, НОМХОН”**, **“ХӨГЖИМ, ЦУГЛАРАЛТ-ТОГЛУУЛАХ”** / дохиочин-бөмбөрчид, цугларалт тогло/ команд өгнө. **“НОМХОН”** командаар ангийн жижүүр, түүний туслагч, гар буугаар зэвсэглэсэн харуулын дарга нар ёсолно.

190. **“Цугларалт-тоглуулах”** тоглож дуусмагц нэгтгэл ангийн жижүүр, түүний туслагч, харуулын дарга нар ёсолгоог буулгана. Ангийн жижүүр **“ХАРУУЛЫН ДАРГА, НАД РУУ”** команд өгнө. Харуулын дарга жагсаалын алхаагаар ангийн жижүүрт ойртон түүнээс 2-3 алхам зайд зогсож илтгэнэ: **“Харуулын дарга дэслэгч”**

Ангийн жижүүр харуулын даргад үүргийнх нь онцлогийг анхааруулж, таних нэр гардуулна.

191. Ангийн жижүүр таних нэр гардуулж, түүнийг зөв ойлгосон эсэхийг шалгаж **“Харуулын дарга-ЖАГСААЛД ОР”** команд өгнө. Харуулын дарга энэ командаар жагсаалд орж байраа эзлэх ба хөгжим /дохиочин-бөмбөрчид/ жагсаалаас урагш 10-15 алхам зайд гарч, харуул өөд харж зогсоно. Ангийн жижүүр **“Хөгжим, халалцах аялгуу-ТОГЛО”** команд өгнө. Хөгжим тоглож байх үед ангийн жижүүр, түүний туслагч, гар буугаар зэвсэглэсэн харуулын дарга ёсолно.

Хөгжимд халалцах аялгуу тоглож дуусмагц ангийн жижүүр **“Харуул, баруун тийш /зүүн тийш/-ЭРГЭ”**, **Алхаад-МАРШ** команд өгнө. **“Алхаад-МАРШ”** командаар хөгжимд /дохиочин-бөмбөрчид/ **“Марш” /Аяны марш/** тоглож, харуул жагсаалын алхаагаар ангийн жижүүрийн урдуур өнгөрч, харуулын байр руу явна. Харуулын дарга харуулынхаа өмнө 2 алхам, манаа халагч өөрт захирагдсан харуулчдын өмнө 1 алхам зайд, харуул даргын туслагч нар харуулынхаа ард явна.

192. Хэрэв харуул хүлээн авч байгаа үед ангийн захирагч буюу түүнийг шууд захирах дарга, түүнчлэн ангид шалган туслах ажил удирдаж яваа албан тушаалтан ирвэл ангийн жижүүр тэднийг угтаж, **“Цэргийн жагсаалын дүрэм”**-д зааснаар команд өгч мэдэгдэнэ: **“Эрхэм хурандаад харуул хүлээн авч байна. Ангийн жижүүр хошууч”**

ХАРУУЛ ХАЛАЛЦАХ

193. Харуул жагссаны дараа шинэ харуулын дарга, харуулыг халалцах талбайд зогсоон, хуучин харуулын даргад өөрийгөө танилцуулж мэдэгдээд, хуучин таних нэрийг үзүүлээд түүнийг устгана.

194. Хуучин харуулын дарга таних нэрийн үнэн зөвийг магадлаж харуулын байранд туслагч буюу манаа халагчийн аль нэгийг үлдээж, харуулыг байрнаас гаргаж, шинэ харуулын өмнө 7-9 алхам зайд жагсаана. Харуул жагссаны дараа шинэ харуулын даргаас эхлэн харуулын дарга нар ээлжлэн **“Харуул, баруун /зүүн/ тийш “Зэрэгц”, “Номхон”** команд өгнө. Харуулын /гар буугаар зэвсэглэсэн/ дарга команд өгч, ёслоод хоорондоо 2-3 алхам зайтай зогсож, шинэ харуулын дарга эхлэн илтгэнэ: **“Эрхэм дэслэгчид, шинэ харуул халалцахаар ирлээ. Харуулын дарга дэслэгч.....”, “Эрхэм дэслэгчид хуучин харуул халалцахад бэлэн. Харуулын дарга дэслэгч**”.

Харуулын дарга нар харилцан илтгэл хийсний дараа эргэж зогсон **“Болно”** команд өгнө. Хэрэв харуулын байрны үүдэнд цагийн манаач байгаа бол түүнийг халалцуулж, тус тусынхаа харуулд **“Баруун тийш ЭРГЭ”, “Алхаад МАРШ”** команд өгнө.

Шинэ харуулын дарга харуулаа харуулын байранд оруулахад хуучин харуулын дарга харуулаа харуулын даргын ажиллах зааварт заасан газарт аваачиж, өөрийн оронд ахлаачийг томилон үлдээж, манаа халагч нарын хамт харуулын байранд орно.

Цаг агаарын тааламжгүй нөхцөлд буюу агаарын хэм хасах 15 хэмээс доош хүйтэн, түүнчлэн нэг цэгтэй харуулыг харуулын байранд халалцуулж болно.

195. Шинэ харуулын бүрэлдэхүүн байранд орж, нэгдүгээр ээлжээс бусад харуулчид зэвсгээ бууны тавиурт тавьсны дараа хуучин, шинэ харуулын дарга нар, манаа халагч нарт лацны тэмдгийн хэв /ломбоны дардас /хүлээлгэн өгөх / хүлээн авах/ тушаал өгч, хүлээлгэж байгаа байдалд хяналт тавина.

Хуучин харуулын даргын туслагч харуулын байр, түүний тоног төхөөрөмж, эд хэрэгслийг товъёогийн дагуу шинэ харуулын даргын туслагчид хүлээлгэж өгнө. Харуулын даргын туслагчгүй харуулд харуулын байр, түүний тоног төхөөрөмж, эд хэрэгслийг харуулын дарга нар хүлээлцэнэ.

196. Лацны тэмдгийн хэв /ломбоны дардас/-ийг хүлээж аваад шинэ харуулын дарга **“ Нэгдүгээр ээлж,- Жагс”** команд өгнө. Энэ командаар нэгдүгээр ээлжийн харуулчид баруунаас зүүн тийш цэгийн дугаараар нэг эгнээ жагсана.

Манаа халагч нар лацны тэмдгийн хэв /ломбоны дардас/-ийг авч ээлжийнхээ баруун үзүүрт жагсана. Хуучин харуулын манаа халагч нь шинэ харуулын манаа халагчийн баруун талд зэрэгцэж зогсоно.

Шинэ харуулын дарга, манаа халагч нар харуулын үүргээ хэрхэн мэдэж байгааг шалгаж, цагийн манаач бүрт гүйцэтгэх үүргийн онцлог, ялангуяа зэвсэг хэрэглэх журмыг онцлон анхааруулж, байлдааны үүрэг өгсний дараа харуулын байрнаас ээлжийг гаргаад буу сумлах талбайд жагсааж, **“Ээлж, баруунаас нэг нэгээр буу СУМЛА”** команд өгнө. Энэ командаар харуулчид дэс дараагаар ээлжлэн 1 алхам урагш гарч жадыг угсарч, буугаа тавиур дээр тавин сумлана. Харуулын дарга бууг зөв сумлаж байгаа эсэхийг хянана. Хүн бүр буугаа сумлаад, **“Буу сумлаж, гал хамгаалагч хаасан”** гэж илтгээд, командгүйгээр

буугаа **“Оосорт”** авч байрандаа орно /110 дугаар зүйл/.

197. Ээлж буугаа сумлаж дууссаны дараа шинэ харуулын дарга **“Ээлж, баруун тийш-Эргэ”**, **“Харуулын цэг рүү алхаад - Марш”** команд өгнө. Манаа халагч бүр **“Ээлж, миний хойноос алхаад - МАРШ”** команд өгч харуулын цэг рүү ээлжээ авч явна.

Нэгдүгээр ээлж харуулын байрнаас явсны дараа харуулын даргын туслагч нь харуулын үндсэн бие бүрэлдэхүүнийг бэлтгэл бүлэг болгон байлдааны тоотод хуваарилж, хамгаалж байгаа байгууламж /цэг/, харуулын байр руу довтлох, гал гаргах тохиолдолд хэрхэн ажиллах тухай тэдэнд үүрэг өгнө.

198. Ээлж харуулын цэгт очих, буцахдаа нэгийн цуваагаар 1 алхам зайтай, манаа халагч цувааны эхэнд явна.

Хуучин харуулын манаа халагч, шинэ харуулын манаа халагчийн зүүн гарт зэрэгцэн явна.

Бүх командыг шинэ харуулын манаа халагч өгнө.

Харуулын олон цэгтэй түүнчлэн харуулын байрнаас хол байрласан цэгийн харуулын ээлжийг ангийн захирагчийн томилсон тээврийн хэрэгсэл ашиглан халалцуулж болно.

199. Шинэ харуулын нэгдүгээр ээлжийн сүүлчийн харуулчинг халалцуулаад хуучин манаа халагч, өөрийн ээлжийн цувааны эхэнд явна. Шинэ манаа халагч түүний зүүн гарт явна. Хуучин манаа халагч бүх командыг өгнө. Харуулын ээлж харуулын цэгт очих, буцахдаа ёсолж хүндэтгэх ажиллагааг **“Цэргийн жагсаалын дүрэм”**-д зааснаар гүйцэтгэнэ.

200. Харуул халалцуулах үед шинэ, хуучин харуулын дарга хамт явж, харуулын даргын ажиллах зааварт дурдсан онц чухал байгууламж /цэг/, түүний гэрэлтүүлэг, хашаа, нуувчны бүрэн бүтэн байдал, харуулын байр, саатуулан хорих байрыг үзэж шалгасны дараа шинэ харуулын дарга баримт бичиг, нөөц галт хэрэглэл бүхий авдар, түүний лац, түлхүүр, хамгаалж байгаа байгууламж /цэг/-ийг нээх эрхийн бичиг, түүнчлэн холбоо, дохиолол, хамгаалалтын хэрэгслийг хуучин харуулын даргаас товъёогоор хүлээж авна.

201. Харуулын цэгээс буцаж ирмэгц энэ дүрмийн 110 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу буугаа шалгана. Эхлээд шинэ, хуучин харуулын манаа халагч нар буугаа шалган, дараа нь хуучин харуулын манаа халагч **“Баруунаас, нэг нэгээр буу-Шалга”** команд өгнө.

Энэ командаар харуулчид ээлжлэн 1 алхам урагш гарч манаа халагчийн хяналтын дор буугаа шалган хүхээ /хавчаар/-тэй сум бүрэн эсэхийг шалгаж цүнхэнд хийнэ. Бууны амыг дээш харуулсан байдалд замгийг гэдрэг татаж шалгуулна. Манаа халагчийг буу шалгасны дараа харуулчид замгийг буцааж гохыг буулган, гал хамгаалагчийг хааж, жадыг салган /эвхэн/ буугаа **“Оосорт”** авч гэдрэг алхаж байраа эзэлнэ. Дараа нь харуулчид ахлаачийнхаа командаар хуучин харуул байгаа газар руу явах бөгөөд хуучин, шинэ харуулын манаа халагч нар харуулын байранд орж ээлж халалцуулсан тухайгаа өөрсдийн харуулын даргад илтгэнэ: **“Эрхэм дэслэгчид, ээлж халалцсан, харуулын цэгийг бүрэн хүлээлгэн өглөө /хүлээн авлаа/. Нэгдүгээр манаа халагч түрүүч”**

Харуулын дарга нар манаа халагчдын илтгэлийг хүлээн авмагц, хуучин харуулын хуудсанд хоёул гарын үсэг зурна. Шинэ харуулын дарга харуул

халалцах үед илэрсэн бүх дутагдлыг уг хуудсанд тэмдэглэнэ.

Хэрэв харуул халалцах үед харуул шалгахгаар хүн ирсэн байвал манаа халагч нар түүнээс зөвшөөрөл авч, ээлжийг халалцуулсан тухайгаа өөрсдийн харуулын даргад илтгэнэ. Манаа халагчдаас илтгэл авсны дараа харуул шалгахгаар ирсэн албан тушаалтанд харуулын дарга нар ээлж халалцсан тухайгаа илтгэнэ.

Харуулын дарга харуул халалцсан тухайгаа ангийн жижүүрт илтгэнэ.

202. Харуул халалцаж дуусмагц хуучин харуул салбартаа ирнэ.

Харуул салбартаа ирмэгц харуулын дарга байлдааны сумыг ангийн жижүүрт хүлээлгэн өгнө. Дараа нь харуулынхаа бүрэлдэхүүнийг жагсааж, үүрэг хэрхэн гүйцэтгэсэн тухай салбарын захирагчид илтгэнэ: **“Эрхэм ахмадад. Харуул бүрэн ирлээ. Харуулын үүрэг гүйцэтгэх хугацаанд гарсан хэрэг зөрчилгүй /эсхүл тийм хэрэг зөрчил гарсан/ харуулын дарга дэслэгч Баатар”**

Үүний дараа харуулын хуудсыг бусад баримт бичгийн хамт салбарын захирагчид, харуулын бүрэлдэхүүн, зэвсгээ салбарын жижүүрт тус тус хүлээлгэн өгнө.

Зөвхөн шөнийн цагаар үүрэг гүйцэтгэдэг харуулчдын сумыг харуулын дарга хураан авсны дараа буусан харуулыг ахлаачийн удирдлагын дор анги, салбарт явуулна. Энэ тухай харуулын дарга харуулын хуудсанд тэмдэглэж, ангийн жижүүрт илтгэнэ. Ахлаач нь салбартаа ирээд салбарын жагсаалын даргад илтгэж харуулчдын зэвсгийг хүлээлгэн өгнө.

203. Харуулын бүрэлдэхүүнийг харуулаас буусан өдөр ажил сургуулиас чөлөөлнө.

“Түгшүүр”, “Цугларалт” дохио зарласан үед цэргийн ангийн байлдааны бэлэн байдлын төлөвлөгөөний дагуу харуулыг томилгоот салбараар солино. Энэ тохиолдолд харуулыг жагсааж халалцуулахгүй. Ангийн жижүүрээс товч зааварчилгаа, таних нэр авч, харуулын байранд очно. Харуулыг тогтоосон журмаар богино хугацаанд солино.

204. Ангийн жижүүр хамгаалж байгаа байгууламж /цэг/-аас харуулыг татан буулгах ажиллагааг ангийн захирагчийн тэмдэг бүхий бичмэл тушаалыг үндэслэн хамгаалалтанд байгаа байгууламж /цэг/-ийн даргыг байлцуулан гүйцэтгэнэ. Харуул татан буулгасан тухай акт бичиж, түүнд ангийн жижүүр, харуулын дарга, хамгаалалтад байгаа байгууламж /цэг/-ийн дарга гарын үсэг зурна.

Актад хамгаалалтад байсан байгууламж /цэг/, харуулын байр, цэгт байгаа эд хогшил, тоног төхөөрөмжийг хүлээлгэн өгсөн тухай бичнэ.

ЦАГИЙН МАНААЧИЙГ ХАЛАЛЦУУЛАХ

205. Цагийн манаачийг хоёр цаг тутамд халалцуулна. Агаарын хэм хасах 20-оос дээш хүйтэн буюу хүйтний эрч бага боловч салхи шуургатай, эсхүл сүүдэр газарт агаарын хэм нэмэх 30-аас дээш байвал цагийн манаачийг ангийн жижүүрийн зөвшөөрлөөр цаг тутам халалцуулна.

Харуулын дарга цагийн манаачийг хэдэн цагаас, аль ээлжээс эхлэн хэдэн цагаар халалцуулсан тухай харуулын хуудсанд тэмдэглэнэ.

Харуулын дарга, түүний туслагч харуулын байрны үүдний цагийн манаачийг 30 минут тутамд халалцуулна.

206. Харуулын цэгт ээлжийг 10-15 алхам зайд ойртож ирэхэд шинэ харуулын манаа халагч **“Ээлж, ЗОГС”** команд өгч, харуулын цэг, түүний дөхөц газрыг харуулчдын аль нэгээр хянуулна: **“Байлдагч..... харуулын цэг, түүний дөхөц газрыг түр хяналтанд АВ”**.

Халах ээлжийг ирэхэд цагийн манаач автоматаа **“Оосорт”** авч, манаа халагчид илтгэнэ: **“Эрхэм түрүүчид. 3 дугаар цэг дээр гарсан зөрчилгүй / эсхүл тийм зөрчил гарсан/ Цагийн манаач байлдагч**” Шинэ

харуулын манаа халагчийн **“Харуулчин, харуулын цэгээ хүлээн АВ”** командаар харуулчин нь шинэ, хуучин харуулын манаа халагч, цагийн манаач нарын хамт хамгаалах байгууламж /цэг/-ийг тойрон явж тавиулан, агуулах /хадгалах байр/-ын хашаа, хаалга, хана, цонхны бүрэн бүтэн байдал, зэвсэг техникийн зэвсэглэл, байлдааны техникийн тоо, цоож, лац, ломбыг хэв /дардас/-тэй нь тулган шалгаж хүлээлцэнэ.

Цагийн манаач нь шаардлагатай бол манаа халагчийн тусламжтайгаар дахаа /хавсралт 8/ өмсөнө.

207. Шинэ, хуучин харуулын манаа халагч нэгдүгээр ээлжийг халалцуулахдаа, бууж байгаа цагийн манаач цэгт шинээр гарч байгаа харуулчинд харуулын цэгээ хүлээлгэн өгч, хашаа, дохиолол, хамгаалалтын хэрэгсэл, дөхөц газар, цэгийн бүх онцлогийг хэрхэн танилцуулж байгааг хянана.

208. Хэрэв харуулын цэгийг хүлээлцэх үед ямар нэгэн гэмтэл илрэх буюу харуулын цэгийн бүрдлийн хүснэгтэд заасан лацны тэмдгийн буулгасан хэв, ломбоны дардас тохирохгүй байх, түүнчлэн хамгаалалтанд байгаа зэвсэг, техникийн зэвсэглэл, цэргийн техникийн тоо зөрвөл манаа халагч цэг хүлээлцэх ажиллагааг түр зогсоож, харуулын даргыг дуудна. Ийм дутагдал шинэ харуул цэгийг хүлээн авах үед тохиолдвол хуучин, шинэ харуулын даргыг дуудна.

209. Харуулын цэгийг хүлээлцэж дуусмагц цагийн манаач, харуулын цэгт гарч байгаа харуулчин хоёр манаа халагч руу харж зогсоод ээлжлэн илтгэл хийнэ: **“Эрхэм дэд түрүүчид. байлдагч дугаар цэгийг хүлээлгэн өглөө”**. **“Эрхэм дэд түрүүчид. Байлдагч дугаар цэгийг хүлээн авлаа”**.

Цагийн манаач илтгэл хийж, манаа халагчаас зааварчилгаа авсны дараа зэвсгийг энэ дүрмийн 166 дугаар зүйлд зааснаар авч үүргээ гүйцэтгэнэ.

210. Харуулын цэгийг хүлээлцсэн тухай илтгэл хийснээр харуулчин нь цагийн манаач, цагийн манаач нь харуулчин болно.

211. Хуучин харуулын манаа халагчийн **“Байлдагч цэгээс алхаад МАРШ”** командаар харуулчин ээлжийн ард зогсон бууг **“Оосорт”** авна. Үүний дараа шинэ харуулын манаа халагч **“Ээлж, миний хойноос алхаад-МАРШ”**

команд өгч дараагийн цэг рүү явна.

212. Байр доторх харуулын цэгийн цагийн манаачийг халалцуулах үед манаа халагч ээлжийг байрны үүдэнд **“Ээлж-Зогс”** командаар зогсоож, харуулчдын нэгийг ахлахаар үлдээн, **“Байлдагч миний хойноос алхаад-МАРШ”** команд өгнө. Манаа халагч түүний хамт байранд орж, цагийн манаачийг энэ дүрмийн 205-211 дүгээр зүйлд заасан журмаар халалцуулна.

Манаа халагч харуулчдыг цэгээс ирмэгц сумыг авахуулан бууг шалгуулж, харуулын даргад ээлж халалцуулсан тухай илтгэж, бууг тавиурт тавиулна.

213. Шинэ харуулын хоёр дахь болон дараачийн ээлжийг харуулын цэгт явуулахаар жагсаах, цагийн манаачдыг халалцуулах, түүнчлэн буу сумлах, сум авах ажиллагааг нэгдүгээр ээлжийн адилаар гүйцэтгэнэ.

Харуулын дарга харуулын шинэ цэгт цагийн манаачийг гаргах, цэгээс цагийн манаачийг буулгахдаа ангийн захирагчийн бичмэл тушаалыг үндэслэн, ангийн жижүүр болон хамгаалагдаж байгаа байгууламж /цэг/-ийн даргыг байлцуулан гүйцэтгэнэ. Цагийн манаачийг гаргасан /буулгасан/ тухай харуулын хуудсанд тэмдэглэнэ.